

Деструктивні впливи в інформаційно-комунікативному просторі соціальних медіа

Ганна Орел

кафедра загально-правових дисциплін, Національний університет «Одеська морська академія», м. Одеса, Україна

ORCID 0000-0001-6451-3444

Для цитування цієї статті:

Орел Ганна. Деструктивні впливи в інформаційно-комунікативному просторі соціальних медіа. International Science Journal of Jurisprudence & Philosophy. Vol. 2, No. 2, 2023, pp. 18-25. doi: 10.46299/j.isjpp.20230202.03.

Надійшла до редакції: 06 лютого 2023 р.; **Схвалено:** 12 лютого 2023 р.;

Опубліковано: 01 квітня 2023 р.

Анотація: у статті позначені специфічні особливості деструктивних впливів у соціальних медіа, вказані основні інформаційні загрози та передумови їх виникнення. В рамках даної статті піднімається дискусійне питання, чи є соціальні мережі повноцінною заміною реального спілкування для людей або вони самі являють собою загрозу інформаційному обміну та комунікації людей. В цілому в публікаціях, що обговорюють вигляд майбутнього інформаційного суспільства, представлений весь спектр настроїв очікувань: від крайнього оптимізму до повного песимізму. Причому, як правило, висвітлюються лише окремі аспекти складного процесу переходу до інформаційного суспільства, що не дозволяє зрозуміти загальну картину і виробити рекомендації щодо вирішення наявних проблем. При цьому нерідко перемішуються поняття «перспективи», «тенденції», «виклики», «ризики», «загрози, що ще більше ускладнює розуміння того, з якого типу проблемами ми маємо справу. Ризикогенність інформаційного суспільства, що виявляється, перш за все, в повній залежності людини від інформаційних технологій і втрати самого себе, вже привертає увагу багатьох дослідників. Вироблення ефективних прийомів нейтралізації негативних впливів сучасних інформаційних технологій на людину є одним з важливих завдань науки XXI століття. В результаті дослідження автор приходить до висновку про необхідність більш глибокого вивчення даної проблематики і розробки захисних методів.

Ключові слова: деструктивні впливи, інформаційні загрози, комунікація, соціальні медіа, соціальна мережа, інтернет, інформаційне суспільство, суспільство ризику, інформаційні загрози.

1. Вступ

Соціальні медіа – це інтерактивні віртуальні майданчики з можливістю зворотного зв'язку і комунікації між користувачами, а також інструментарієм для створення і зміни контенту будь-яким (авторизованим або неавторизованим) відвідувачем. Така відкритість, доступність, мобільність соціальних медіа пояснюється домінуючою в Інтернет-просторі мережевою логікою взаємодій. Горизонтальна структура мережі забезпечує простий і моментальний доступ до інформаційних архівів, віртуальних діалогів і різних опцій електронних ресурсів. На базі мережевих платформ формуються і реалізуються спільні творчі, освітні, розважальні та інші проекти, організовуються особисті та колективні обговорення, створюються професійні спільноти та групи за інтересами. Настільки великий функціонал соціальних медіа

доступний будь-якому користувачеві завдяки інтуїтивно зрозумілому інтерфейсу, безперервної активності, опосередкованості, універсальності.

2. Методи досліджень

Формування інформаційного суспільства являє собою черговий етап розвитку техніки і технологій, початкова мета яких полягає в полегшенні буття людини. Прийшовши на зміну індустріальному і постіндустріальному (в даному випадку – суспільству споживання), інформаційне суспільство мінімізує роль важкої фізичної праці, автоматизуючи різні виробничі та побутові процеси, сприяючи, таким чином, прискоренню соціального часу. З одного боку, інформатизація людського життя є невід’ємною властивістю процесів глобалізації і являє собою соціальне благо, даючи кожному безмежний доступ до інформації, стираючи межі між людьми, спрощуючи процеси користування технікою і ведення комерційних операцій. Але проблема полягає в тому, що інформаційна модель соціального буття містить в собі багато прихованих ризиків – як відомих, так і ще не проявлених, змушуючи тим самим кожного залученого в неї учасника постійно бути алертним, чекаючи в будь-який момент непередбаченої ситуації.

3. Результати досліджень

Дійсно, інформаційні технології дозволяють поліпшити якість повсякденного життя, зробити ривок в розвитку охорони здоров’я та освіти, розширити можливості для бізнесу, підвищити якість державних послуг та ефективність державного управління. При цьому фахівці відзначають, що інформаційне суспільство, крім незаперечних переваг, несе з собою також і нові проблеми і ризики. Опису цих ризиків (а часом і страхів) присвячено багато публікацій і досліджень [1, 2, 8, 10,13]). Як ризики розглядають:

- поширення кібертероризму, неможливість забезпечення безпеки персональних та інших видів даних;
- нові форми культурної агресії, здатної привести до втрати цілими спільнотами своєї культурної та національної ідентичності та самобутності;
- негативний вплив на психіку людей внаслідок «перевантаження» інформацією та втрати відмінності між віртуальним світом і дійсністю і т. п.

Однак поряд з позитивними аспектами нових інтернет-проектів існують і серйозні загрози. Загальнодоступність електронних матеріалів, анонімність авторів, відсутність професійної модерації та цензури становлять велику небезпеку для відвідувачів віртуальних платформ. Такі явища як крадіжка даних, публікація недостовірної інформації, психологічний вплив на особистість стають все більш популярні в мережесі спільнотах.

Фахівці з інформаційної безпеки щорічно фіксують зростання та якісні зміни віртуальних загроз. Адаптуючись до сучасного захисного забезпечення і психологічних бар’єрів користувачів, віруси завдають більш точний і потужний удар. Поряд з цим, появи нових деструктивних впливів і еволюції існуючих сприяють технологічні модифікації та електронні новації.

У зв’язку з позначеними вище процесами, для забезпечення повноцінного захисту особистості необхідно безперервне вивчення і опис віртуальних небезпек в соціальних медіа і передумов їх виникнення. В першу чергу слід зазначити, що деструктивні впливи в Інтернет-просторі мають характерні риси, зумовлені специфікою комунікації в мережі. Однією з найбільш значущих особливостей є опосередкованість, а саме взаємодія за допомогою технічних пристроїв, минаючи особистий контакт з людиною. Ця особливість дозволяє провести демаркацію між реальними і віртуальними загрозами особистості. Якщо в реальному житті ми сприймаємо інформацію за допомогою п’яти органів почуттів, то в Інтернет-просторі впливу обмежуються лише візуальним і аудіальним каналом. Крім цього, інформація в

безпосередній комунікації не фіксується на будь-якому носії, а значить помітити можливі протиріччя в судженнях, маніпулятивні прийоми, приховані загрози стає набагато складніше.

Однак незважаючи на позначені переваги комунікативного простору у віртуальній реальності можливість більш вдумливо оцінити нову інформацію, знайти підтвердження даними в достовірних джерелах, простежити логіку бесіди, сформувати цілісний образ, проблема інформаційної безпеки стає все більш актуальною в сучасних дослідженнях.

Справа в тому, що стрімке зростання інформаційних масивів спотворює когнітивні процеси користувача, блокуючи можливість адекватної оцінки отриманих даних. Більш детально про даний феномен писав А. Д. Єляков у статті «Дефіцит і надлишок інформації в сучасному соціумі» [3, с. 107-114]. Експериментальні дані вчених з різних країн, зазначені в публікації, є переконливим доказом негативного впливу надлишкової інформації на індивіда. Розлад нервової системи, головні болі, дратівливість, тривога, емоційне неблагополуччя, ослаблення концентрації – лише кілька ознак такого явища як інформаційне перевантаження. Крім цього, надлишок інформації є причиною дезорієнтації, неувважності, загальмованості. Всі ці фактори негативно впливають на користувачів і перешкоджають глибокому, детальному аналізу інформації, що надходить.

В умовах стресу і психологічного виснаження відвідувач нерідко стає жертвою інформаційно-психологічного впливу. Бажаючи позбутися від нервового напруження і марною активності, він часто упускає очевидні факти обману і провокації, а також не приділяє належної уваги якості інформації та її джерел. Внаслідок цього, такі явища, як маніпуляція інформацією, дезінформування, шахрайство у віртуальному просторі становлять загрозу не тільки для окремого індивіда, а й для всього суспільства.

Не менш серйозна небезпека пов'язана з використанням персональних даних в протиправних цілях. Соціальні медіа дозволяють учасникам публікувати особисті відомості, результати творчої активності, авторські матеріали. Однак поряд з можливістю самовираження і самопрезентації, пошуку односторонніх, з'являється ризик розкрадання даних, крадіжки особистих матеріалів, шантажу, психологічного впливу.

Іншою особливістю деструктивних впливів в соціальних медіа є їх анонімність. У реальній комунікативній ситуації людина може вивчити і описати свого співрозмовника: його зовнішність, характер, соціальний статус, діяльність та ін. Це дозволяє йому управляти міжособистісними процесами більш успішно, притягати до відповідальності конкретних людей за протиправні, образливі дії, поширення неправдивої інформації.

В Інтернет-просторі ж людина взаємодіє з віртуальною персоною, штучно сконструйованою такою, який може мати прототип в реальному житті або бути заснований на фантазіях і вигадці. Однак навіть реальний персонаж в соціальних медіа являє собою набір ретельно відібраних візуальних, текстових елементів, що презентують особистість бажаним чином. Цей факт заважає достовірній оцінці комуніканта і комунікативної ситуації в цілому. Поряд з неможливістю повного контролю віртуальних процесів та ідентифікації злочинної діяльності шахраїв актуалізується небезпека деструктивного впливу представників терористичних угруповань, релігійних сект, осіб з психічними порушеннями, шарлатанів і навіть простих користувачів.

Приклад тому, популярні в мережевих спільнотах деструктивні акції: тролінг і кібербулінг (напад на користувачів з метою нанесення психологічної шкоди [5, с. 124-125]), шантаж, наклеп, вимагання, переслідування та ін. Усвідомлюючи свою безкарність у віртуальній мережі, шахраї придумують більш хитрі і жорстокі способи тиску на співрозмовника. І хоча в даний час питання правового контролю віртуальної комунікації піднімається все частіше, прогалини в законодавстві і недолік прецедентів перешкоджає вирішенню проблеми стрімкого поширення подібних загроз.

Позначені вище деструктивні феномени становлять лише невелику частку віртуальних ризиків інформаційно-комунікативного простору соціальних медіа. Їх характерні особливості: опосередкованість, анонімність впливу в Інтернет-просторі, велике охоплення аудиторії, а

також відкритий доступ до особистих даних, відсутність несуперечливої правової бази дозволяють говорити про інформаційні загрози в цілому як про серйозну і значущу проблему сучасного суспільства, радикально відрізняється від небезпек реальному житті. У зв'язку з цим необхідно більш глибоке і детальне вивчення деструктивних впливів у віртуальному просторі, способів їх ідентифікації та протидії.

У чому ж полягає ризикогенність інформаційного суспільства? Для з'ясування суті проблеми слід звернутися до феномену віртуальної реальності і на його прикладі показати і проаналізувати різні ризики, що виникають в даному типі суспільства. Згідно В. А. Ємеліну, цифрові технології в міру свого вдосконалення і вплетення в культурно-історичний контекст все більшою мірою набувають віртуальний характер, перестають відображати і починають симулювати дійсність [4, с. 95]. Ця симуляція сприяє поступовій зміні свідомості людини, залученої у віртуальний світ, головна небезпека якого полягає в тому, що ми його не контролюємо, навпаки, він контролює нас за допомогою сотень компаній-творців даного світу, відстежують всі наші дії в ньому, реєструють наші переваги і соціальні зв'язки, змінюють на ходу правила гри, не завжди повідомляючи нас про це, що тільки підсилює почуття постійної небезпеки [2].

Ризики інформаційного суспільства пов'язані з такими його сутнісними і взаємовиключними характеристиками, як тотальний контроль і анонімність. У цьому полягає головний парадокс феномену інформаційного суспільства. З одного боку, реалізація інформаційних технологій здатна забезпечити жорсткий контроль і облік всіх дій людини з інформацією, більш того, вони успішно застосовуються і для контролю за самою людиною, з іншого боку, будучи лише посередником між людьми, Інформаційні технології не відповідають за достовірність і актуальність інформації, яка передається за допомогою їх. На основі даних есенціальних характеристик феномена інформаційного суспільства виникає безліч ризиків для всіх залучених до нього суб'єктів інформаційної взаємодії.

Тотальний контроль з боку цифрових пристроїв і компаній-розробників інформаційних додатків дозволяє стежити за користувачем інформаційних послуг за допомогою цифрових гаджетів, з яких здійснюється діяльність в інформаційному середовищі. Будь-який смартфон сьогодні не тільки є засобом зв'язку і комунікації в мережі Інтернет, але і являє собою шпигунський пристрій, готовий в будь-яку хвилину підглядати за своїм господарем через відеокамеру, прослуховувати його через мікрофон і визначати його місце розташування за допомогою сервісу геолокації, а незнімний акумулятор (сучасний тренд в області виробництва смартфонів) не дозволить припинити даний процес.

Чи так це небезпечно, якщо власник цифрового гаджета – законослухняний громадянин, а не злочинець, що знаходиться у міжнародному розшуку? На перший погляд, порядній людині не варто турбуватися з приводу технічних можливостей гаджетів здійснювати за ним стеження, проте, фахівці рекомендують заклеювати фронтальну камеру смартфона ізолентою або скотчем, що пов'язано з активністю з боку шахраїв і зловмисників, що переслідують мету скомпрометувати господаря цифрового гаджета, отримавши фотографії його оточення [3]. У групі ризику насамперед знаходяться чиновники і держслужбовці, які мають доступ до держтаємниці, секретної інформації, також сюди входять лідери громадської думки, зірки шоу-бізнесу, відомі підприємці та бізнесмени.

Анонімність як протилежна цифровому контролю характеристика інформаційного суспільства являє собою не меншу небезпеку, так як, на відміну від першої, охоплює всіх без винятку учасників інформаційної взаємодії. Якщо цифровий контроль на даній стадії розвитку інформаційного суспільства більшою мірою реалізується пасивними методами збору статистики про всі дії користувача в Інтернеті і пов'язаних з ним додатках, то ніхто не застрахований від взаємодії з анонімним джерелом інформації по той бік екрану, що нерідко призводить до серйозних помилок з боку аноніма. Якщо на зорі становлення і розвитку глобальної мережі Інтернет анонімність інтерпретувалася більшістю користувачів мережі як свобода, як можливість реалізації своїх прихованих почуттів, бажань і намірів, то сьогодні

дана характеристика інформаційного суспільства становить найбільшу загрозу для світу у зв'язку з можливістю здійснення на її основі екстремістських і терористичних дій. Сьогодні на повному серйозі розглядається питання про деанонімізацію інтернету, одним з варіантів вирішення проблеми бачиться здійснення входу в глобальну мережу за паспортом [6].

Дихотомія контролю і свободи, таким чином, являє собою онтологічну основу інформаційного суспільства, а постійна боротьба між ними – спосіб його існування. Перемогти в цій боротьбі ніяка з есенціальних характеристик інформаційного суспільства не може, навпаки, в процесі її відбувається розвиток нових інформаційних технологій і засобів комунікації. Тому доцільно не боротися з глобальною інформатизацією, яка являє собою закономірні етапи розвитку і передачі інформації, побоюючись всіляких ризиків, а вміти уникати їх за рахунок підвищення рівня компетентності в області інформаційних технологій та їх впливу на людину.

Воювати з тенденцією розвитку інформаційного суспільства за допомогою системи заборон і дозволів видається вкрай неефективним. Закриття глобальної мережі Інтернет на китайський манер анітрохи не знизить ймовірність ризиків, але сприятиме розвитку інших невідконтрольованих способів комунікації. Більш цінним є профілактика негативного впливу процесів інформатизації за допомогою ліквідації безграмотності суспільства в галузі інформаційних ризиків.

Всі ризики інформаційного суспільства можна умовно розділити на технічні (найбільш відомі), пов'язані зі зломом комп'ютера або аккаунта соціальної мережі хакерами, крадіжкою паролів від банківських карт і грошей з рахунку, соціальні та особистісні. Якщо технічним ризикам можна запобігти, дотримуючись елементарної техніки інформаційної безпеки, пов'язану з використанням ліцензійного програмного забезпечення, антивірусів і фаєрволів, то соціальні та особистісні ризики найбільш складні для розпізнання і являють собою реальну загрозу для суспільства і особистості.

Інформаційне суспільство, постійно впливаючи на людину, змінює його когнітивні здібності, формуючи кліпове мислення, засноване на фрагментарному сприйнятті величезного потоку інформації. Ці зміни відбуваються непомітно, але їх результат дуже сумний, так як кліпове мислення сприяє зниженню аналітичних здібностей його носіїв. На думку О. А. Старициної, «мозок починає саботувати надлишкову інформацію, включаючи захисні механізми організму, такі як уникнення, відторгнення, лінх...» [11, с. 336]. Це призводить до того, що сучасна молодь, вирощена інформаційними технологіями, виявляється не здатна критично мислити і сприймати серйозну інформацію, аналізувати наукові тексти, працювати з першоджерелами [9, с. 4]. Однією з причин даного феномена є сформована залежність молодого покоління від цифрових гаджетів і таких методів роботи з інформацією, що надається за їх допомогою, як постійне перемикавання екранів додатків, скролінг, лаконічність подачі інформації в твітах, повідомленнях і постах.

Фрагментарність і миготіння різноманітної інформації, одержуваної за допомогою смартфона, не залишає часу його власнику на її аналіз. В результаті формується новий – кліповий спосіб сприйняття інформації, що представляє собою серйозну соціальну і особистісну небезпеку, що виявляється в деградації когнітивних здібностей людини. Масштаби цієї деградації настільки великі, що сьогодні на державному рівні розглядається питання про заборону використання смартфонів та інших цифрових гаджетів в школі, так як це не тільки заважає навчальному процесу, але і згубно впливає на психіку дітей.

Кліповізація мислення молоді робить його відкритим для сугестивного впливу, внаслідок чого виникають ризики зробити безліч необдуманих вчинків. До них відносяться:

- здійснення покупок фейкових товарів і послуг онлайн, коли покупець не впевнився в достовірності сайту і самої компанії-рекламодавця;
- потрапляння в релігійні деструктивні секти і терористичні організації;
- віра шахраям і шлюбним аферистам, що виявляється в добровільному переказі їм грошових коштів;

– передача конфіденційних даних від своєї банківської карти або платіжної системи третім особам.

Перераховані вище соціальні ризики інформаційного суспільства пов'язані з відсутністю критичного мислення у осіб їм піддалися, що є наслідком кліпового мислення.

До групи особистісних ризиків інформаційного суспільства можна віднести різного роду залежності від гаджетів, а також психози і неврози, що утворюються при цьому. Згідно з дослідженням компанії Counterpoint, кожен четвертий користувач проводить за смартфоном більше семи годин на день [12]. Це говорить про серйозну залежність від цифрових технологій. Сьогодні, коли смартфон є не тільки пристроєм зв'язку, але і банківською картою, органайзером, електронною книгою, мультимедіа-девайсом, він набуває найважливіше місце в системі цінностей людини. Досить забути взяти з собою цей пристрій, щоб втратити спокій на весь день.

В. В. Титова наводить наступні психопатологічні симптоми і синдроми, пов'язані з використанням смартфонів, планшетів, комп'ютерів та Інтернету:

- нозофобія – страх залишитися без цифрового гаджета;
- синдром фантомного дзвінка, коли людині здається, що телефон дзвонить;
- кіберхондрія – самолікування за допомогою порад на форумах в Інтернеті, навіть якщо людина абсолютно здорова;
- кіберхвороба – індивідуальна непереносимість гаджета після оновлення операційної системи;
- залежність від соціальних мереж;
- Facebook-депресія;
- Інтернет-залежність;
- ефект пошукового рядка – коли нездатність мислити призводить до пошуку відповідей на всі питання в пошукових системах;
- змінені стани свідомості і втрата здатності повністю бути присутнім в реальному житті;
- спотворення реальності;
- розлад уваги, порушення сну, втрата здатності до емпатії та емоційного зв'язку з іншими людьми;
- підвищення егоцентризму, ізоляція від друзів і сім'ї в реальному житті [9, с. 6].

Як подолати негативні сторони тенденції глобальної інформатизації, що позначаються не тільки на розвитку техніки, а й на самій сутності людини, що перетворюють останнього в придаток інформаційних технологій? Для відповіді на це питання слід звернутися до проблеми екології людини, що ставить своїм завданням вивчення взаємини людини з навколишнім середовищем. Інформаційні технології як породження техносфери є другою природою, що відокремлює людину від своїх біологічних коренів. Покликана максимально полегшити буття людини на зорі його розвитку техніка підмінила собою його природне середовище проживання, витіснивши останнє за межі людського буття. Як приклад досить згадати, як в середині ХХ століття проводили вільний час люди: гуляли, грали у дворі в активні ігри, спілкувалися при особистій зустрічі, проводили час на природі. Зараз більшу частину часу людство проводить перед екраном смартфона, вважаючи за краще віртуальне спілкування реальному.

4. Перспективи подальшого розвитку досліджень

Таким чином, виправленню ситуації може сприяти мінімізація часу, проведеного за цифровим гаджетом, оздоровлення організму за допомогою рекреації, активного відпочинку та екологічного туризму, тобто повернення до природи як істинної колиски людства. Сплави на байдарках, велосипедний і піший туризм, походи вихідного дня, які не потребують спеціальних знань, навичок і умінь, здатні оздоровити організм, задавлений вантажем

цифрового суспільства. Фізичні навантаження, перебування в найкрасивіших природних місцях з відсутністю стільникового зв'язку і, відповідно, мобільного інтернету, змусять людину по-новому поглянути на своє буття і місце в ньому інформаційних технологій. Природно, ризики інформаційного суспільства від цього нікуди не дінуться, але відпочив від інформаційного перевантаження, мозок буде здатний критично мислити і аналізувати виникаючі ситуації, отже, буде в змозі протистояти інформаційним ризикам.

5. Висновки

Віртуальні спільноти є найдоступнішими і найпростішими ресурсами для поширення інформації та комунікації людей. Адже саме в інтернет-спільнотах люди з різних країн можуть спілкуватися, обмінюватися інформацією, досвідом, дізнаватися щось нове, знайомитися, обговорювати загальні теми і т. п. Інша сторона даної проблеми полягає в тому, що кількість, змістовна насиченість або порожнеча, психологія користувачів інтернет-спільнот і віртуального середовища в цілому створюють соціальні ризики, які впливають як на особистість людини, так і на якість її соціального життя. Вже сьогодні в інтернет-спілкуванні можна виділити такі ризики, як: нечесність співрозмовника, анонімність, користувач в мережі видає себе не за того, ким є в повсякденному житті, боязнь знайомитися і спілкуватися наживо, залежність від віртуального спілкування та інші. В інформаційному середовищі віртуальних спільнот також можна зіткнутися і з такими ризиками, як неякісна і неповна інформація, некомпетентність автора викладеної інформації, наявність фейків і роботів в якості співрозмовників і т. п. Таким чином, соціальні мережі, з одного боку, спростили життя сучасної людини, а з іншого боку, внесли нові соціальні та інформаційні ризики, з якими людина стикається в Інтернет-просторі.

Список літератури:

- 1) Бек У. Общество риска. На пути к другому модерну. Москва: Паблишинг, 2007. 384 с.
- 2) Бехман Г. Современное общество: общество риска, информационное общество, общество знаний. – М.: Логос. 2010. 248 с.
- 3) Еляков А.Д. Дефицит и избыток информации в современной социуме. Социологические исследования. 2010. № 12. С. 43-49.
- 4) Емелин В. А. Симулякры и технологии виртуализации в информационном обществе. Национальный психологический журнал. 2016. № 3 (23). С. 86-97.
- 5) Еремина Е. А., Калинина Ю. В., Заплатина Е. А., Лопатин Л. В. Информационные угрозы коммуникативного характера. Гаудеамус. 2012. №. 20. С. 124-125.
- 6) Зыков В. Деанонимизация Интернета – это неизбежный процесс. Известия – новости политики, экономики, спорта, культуры. URL: <https://iz.ru/news/686381> (дата звернення: 20.02.2022).
- 7) Каждый четвёртый пользователь проводит за смартфоном более 7 часов в день. Популярная механика. URL: <https://www.popmech.ru/gadgets/news-391692-kazhdyy-chetvyortyy-polzovatel-provodit-za-smartfonom-bolee-7-chasov-v-den/> (дата звернення: 20.02.2022).
- 8) Орел Г. П. Морське право та менеджмент: еволюція та сучасні виклики // Інформація та її розвиток в соціальних мережах/ XIV міжнародної науково-практичної конференції молодих науковців та студентів м. Одеса, 9-10 квітня 2020 року
- 9) Пантин В. И. Вызовы глобальной безопасности в XXI в.: Межэтнические и межкультурные конфликты. Вестник Московского университета. Серия 27: Глобалистика и геополитика. 2015. № 1-2. С. 110-119.
- 10) Семеновских Т. В. Феномен «клипового мышления» в образовательной вузовской среде. Интернет-журнал «Науковедение». 2014. Вып. 5 (24). С. 1-10. URL: <https://naukovedenie.ru/PDF/105PVN514.pdf> (дата звернення: 20.02.2022).

11) Социоантропологические измерения конвергентных технологий. Модели, прогнозы, риски: коллективная монография. Отв. ред. И.А.Асеева, В.Г. Буданов. Курск: ЗАО «Университетская книга», 2017. 243 с.

12) Соціальні мережі як чинник розвитку громадянського суспільства [Текст]: [монографія] / О. С. Онищенко та ін.; Нац. акад. наук України, Нац. б-ка України ім. В. І. Вернадського. – К.: НБУВ, 2013. – 248.

13) Старицына О. А. Клиповое мышление как условие успешности информационных войн. Азимут научных исследований: экономика и управление. 2018. Т. 7. № 1 (22). С. 335-339.

14) Титова В. В. Киберпатология: результаты исследования и пути профилактики. Вестник московского государственного областного университета (электронный журнал). 2017. № 4. URL: <https://vestnik-mgou.ru/ru/Articles/Doc/849> (дата звернення: 20.02.2022).

15) World Economic Forum. Global Risks. Report-2018. http://www.iccwbo.ru/news/2018_WEF_GRR18_Report.pdf (дата звернення: 20.02.2022).

Destructive influences in the information and communication space of social media

Hanna Orel

National University “Odessa National Academy”

ORCID 0000-0001-6451-3444

Abstract: The article identifies specific features of destructive influences in social media, indicates the main information threats and prerequisites for their occurrence. This article raises the debatable question of whether social networks are a full-fledged replacement for real communication for people or whether they themselves pose a threat to information exchange and communication between people. In general, publications discussing the appearance of the future of the Information Society present the full range of moods of expectations: from extreme optimism to complete pessimism. Moreover, as a rule, only certain aspects of the complex process of transition to the information society are highlighted, which does not allow us to understand the overall picture and develop recommendations for solving existing problems. At the same time, the concepts of «prospects», «trends», «challenges», «risks», and «threats» are often mixed up, which makes it even more difficult to understand what type of problems we are dealing with. The riskogenicity of the Information Society, which manifests itself, first of all, in the complete dependence of a person on information technologies and the loss of himself, already attracts the attention of many researchers. The development of effective methods for neutralizing the negative effects of modern information technologies on humans is one of the important tasks of science of the XXI century. As a result of the research, the author comes to the conclusion that it is necessary to study this problem in more depth and develop protective methods.

Keywords: destructive influences, information threats, communication, social media, social network, Internet, Information Society, risk Society, information threats.
